

Posudek diplomové práce
Bc. Mária Nemcová
Odpadová politika Japonska, Európskej únie
a Slovenskej republiky
z hľadiska trvalo udržateľného rozvoja
Fakulta humanitných štúdií University Karlovy v Praze
katedra sociální a kulturní ekologie, 2017

Úvod

Bakalárka **Mária Nemcová** zvolila méně obvyklou formální podobu diplomové práce, totiž čistě teoretické srovnání tří důležitých environmentálních politik založené na shromáždění, výběru, studiu a komparaci velkého množství zcela aktuálních textů a dat. Odpadová politika státu patří mimo pochybnost k základním pilířům udržitelného rozvoje a absolventská práce tak jistě spadá do oboru sociální a kulturní ekologie, ale slibuje i nové přínosy.

1. Obsahová stránka

Již v abstraktu a dále ve stručném, ale výstižném úvodu a dále na 17 stranách „Východisek práce“ seznamuje autorka s koncepcí celé práce, ale také s hlavními historickými liniemi a přístupy k odpadovému hospodářství, přičemž vtipně využívá konceptu DPSIR, ale v jiném smyslu dokáže být vtipně výstižná a stručná i stylisticky („Znovuobjevení kruhu“).

V následujících třech oddílech se věnuje třem zájmovým oblastem, Japonsku, Evropské unii a Slovensku, jejichž výběr dobře a logicky zdůvodňuje. K výkladu trochu překvapivě nepoužívá jednotnou strukturu, ale respektuje spíše odlišnou kulturně historickou vývojovou logiku, což činí nejen četbu poutavější a méně jednotvárnou, ale lépe respektuje i data.

Kapitola „Rámec pre hodnotenie politických odpovedí z hľadiska TUR“ poskytuje nejen kýžený rámec pro následnou komparaci, ale je sama o sobě i zajímavým teoretickým příspěvkem k využití vybraných principů udržitelného rozvoje k analýze konkrétních politik.

Známá koncepce SWOT analýzy ve 4. oddílu pomáhá jednotlivé politiky srovnat, přičemž Mária v závěrech oddílů neopomene provést stručné shrnutí výtěžku, ať už pojmenované „Zhrnutie“ nebo „Syntéza“. Také 4. oddíl logicky končí Výslednými doporučeními a Shrnutím zodpovídajícím na výzkumné otázky.

O důkladnosti přístupu svědčí kapitola Diskuse, kriticky přehlížející vlastní práci, a konečně Závěr. Ten je naprosto průkazný, překvapivě kritický, a to diferencovaně: zvýšenou měrou k „premiantovi“ Japonsku, spíše motivační ke Slovenské republice, ale vždy s patřičným důrazem na synergii v nástrojích i cílech a v případě Japonska i se zdůrazněním rozměru lokální – státní včetně zcela nových inovací. Za oceněníhodný pokládám však sám základní poučený výchozí postoj: vše, co v oblasti odpadového hospodářství děláme, v Japonsku nebo v Evropské unii, je z hlediska udržitelnosti stále ještě málo. Mária však

dovede i poukázať na proslulé „rezervy“, ať už v lokálnom alebo celostátnom (nadstátnom) mēřítku (zajímavé využití životního cyklu výrobku [LCA]).

2. Práce s literaturou

Práce s prameny a daty patří, jak zdůrazňuji na několika jiných místech, k nejsilnějším stránkám textu. Nejde jen o úctyhodné množství titulů z „oficiální“, ale i „šedé“ zóny (seznam literatury na 20 stranách), ale také o výběr a především o novost zdrojů a kontextů (např. zhodnocení role UNEP).

Nemcová interpretuje, parafrázuje a cituje bez obtíží a korektně, jednotně dodržuje (až na občasný překlep) standardní citační normu nepatrně na katedře upravenou. Dokáže však literaturu a zdroje nejen analyzovat, ale také výborně vybrat ilustrativní číslo nebo příklad, dokumentující její tvrzení.

3. Formální stránka

Text obnáší úctyhodných 153 standardních stran, bez pokusu o přepoččet znaků nějakých 180 normostran vlastního textu. Snad až na (zdůvodněné) výjimky se přitom autorka nikde neopakuje, zbytečně nerozpovídá, vždy ví, co potřebuje dokázat a sdělit.

Hned v úvodu nalezne čtenář v této práci velmi potřebný „Zoznam použitých skratiek“ a také pečlivě sestavený „Zoznam grafov, tabuliek a schém“, a to s uvedením stránek výskytu v textu. Některé jsou převzaté, jiné funkčně přizpůsobené a ještě další původní. Všechny však zaslouží vysoké ocenění, protože velmi dobře vyprovázejí text a na malé ploše chytře a informativně sdružují nejdůležitější informace. Výborná je např. poslední „Tabuľka 6: Zhrnutie hlavných znakov skúmaných politík v uplatňovaní vybraných princípov TUR“.

Vedle všech povinných formálních náležitostí včetně projektu obsahuje práce také rozsáhlé a podstatné přílohy.

Práce není prosta překlepů, vychýlení z vazby nebo chyb v interpunkci, ač jsme na ně naráželi již při průběžném sledování vznikajícího textu. Počet chyb sice nepřesahuje obvyklý průměr, tento průměr se však bohužel i na humanitní škole neustále zvyšuje... Nejčastější chyby se jako obvykle objevují v interpunkci a text není prost ani řady překlepů. Ilustrace: interpunkce: „a množstvách ktoré znásobujú „ (str. 15); častá grafická ignorancia vedlejších i hlavních vět. Překlepy: „ľahkomyseľnému“ (str. 15); „Brundlandtovej správa“ (str. 20); „znečisťujcich látok“ (str. 21), „Vývoj vzťahue EÚ“ (str. 179), „k trvalo udržateľnému rozvoju“ (str. 182). Psaní znaku procenta bez mezery „70%“ (str. 29 a všude jinde); psaní uvozovek; potíže s rytmickým zákonem, chyby (bohemismy) způsobené dlouhodobým pobytem v Čechách.

Pochvalnou poznámku zaslouží zvládnutí nijak jednoduchého a dynamicky se rozvíjejícího názvosloví. Jako výborná angličtinářka nepoužívá Mária jen slovenskou terminologii (tedy velmi podobnou české nebo přímo českou), ale často, nikdy však ne samoučelně, i terminologii anglickou, tedy v podstatě internacionální.

Stylisticky je text zvládnut dobře, místy svěže a vtipně, leč bez újmy na odbornosti. Plně splňuje nároky kladené na vědeckou práci, je plynňý, čtivý a i v komplikovanějších pasážích srozumitelný.

4. Celkové hodnocení

V celém textu práce a od počátku práce na projektu a shromažďování dat prokazovala Mária dobré koncepční myšlení a tvořivě spolupracovala na výzkumném designu řešení. Její největší síla však, opět od samého počátku, spočívala ve vynikající schopnosti dohledávat,

vybírat, třídit a hodnotit data, a to data, řekněme, klasická (Boulding, Brundtlandová), která však dokáže v kontextu svého tématu dobře využít, až po data nejsoučasnější, často skutečně „horká“, jež také tvoří těžiště jejích analýz a komparací. Zřetelně v tomto směru využila i své zahraniční studijní pobyty. Během zhruba roku, kdy se práci věnuje, se viditelně zlepšovala ve schopnosti nadhledu a zobecnění. Tak, jak dokázala do problematiky odpadového hospodářství pronikat, učila se i zasazovat ji do rámce trvale udržitelného rozvoje, ale také rozumět odpadům obecněji. Výsledkem je text, který vynalézavě a přesvědčivě dokumentuje historické vývojové trendy, ale dokáže je i promítat do budoucna a veškerá tvrzení přitom svědomitě dokumentuje dobře vybranými a ocitovanými příklady.

Skutečně úctyhodné množství materiálu o srovnávaných třech politikách a nejnovějším stavu odpadového hospodářství a jeho změn ve srovnávaných třech územních celcích, který Mária shromáždila, ji však, nikoli nelogicky, začalo v jisté fázi brzdit: těžko hledala klíč k systematickému rozboru a porovnání, začínala být ve vlastním popisném textu poněkud „utopená“. Právě v tomto okamžiku potřebovala teprve podruhé zásadnější konzultaci. Ve velmi užitečném Jesinghausově schématu DPSIR a v tradiční, ale dobře pochopené a aplikované SWOT analýze našla základní pořádací principy, které jí umožnily dospět k jasným, srozumitelným a jako řekněme i dobře poučený laik si troufnu tvrdit, že i místy novým, zřejmě dosud nikde nepublikovaným závěrům. Na tomto místě musím tedy poněkud netradičně poděkovat oponentovi práce, specialistovi – odpadáři, který věnoval svému posudku naprosto mimořádné úsilí a pozornost. Víím tedy předem, že dokázal jednotlivá ryze odborná zjištění práce detailně a diferencovaně posoudit a zhodnotit lépe než já. Naopak já jsem si jistý, že Mária dokázala velmi správně zaznamenat a vyhodnotit všechny zásadní trendy (odpad jako surovina, ale i příspěvek k surovinové nezávislosti nebo bezpečnosti, oběhové hospodářství, nízkoodpadové technologie, vzorce spotřeby a výroby (chybně uváděné v obráceném pořadí – CCPP jako zásadní, takřka univerzální nástroj strategie udržitelného rozvoje zdůrazňuje právě klíčový vliv *spotřebitele* na výrobu), ale také funkčnost a specifika jednotlivých nástrojů politiky odpadového hospodářství, a to s přihlédnutím ke kulturním odlišnostem jednotlivých zkoumaných území. V neposlední řadě okázala vyvodit řadu zajímavých a domnívám se, že i realizovatelných, praktických doporučení pro svou mateřskou zemi.

Ze všech výše uvedených důvodů s potěšením **doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně s bodovým zpřesněním 17 až 19 bodů podle výkonu u obhajoby**, kde předpokládám především reakce na otázky a podněty oponenta.